

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 120. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 100.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leto K 120, za četrt leta
K 60, za mesec K 20,
za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Politika in draginja.

(Filip Snowden.)

Ta spis je bil priobčen v
julijemskem zvezku »Foreign Affa-
irs«, ki ga izdaja »Union of De-
mocratic Control«.

Če bi me kdo prosil, da povem v
dveh besedah, zakaj imamo tako vi-
soke cene tedaj ne bosta ti dve be-
sedi: izredno kroženje papirnatega
denarja, veliko prepičevanje z ban-
kovci, čezmerno izkoriščanje, padla
produkcija, veliki davki, narodni dol-
žovi ali visoke mezde. Moli dve be-
sedi bi bili: **Zunanjia politika**; vsi dru-
gi činitelji v tem problemu visokih
cen so postranskega pomena. Govorim
o izredno visokih cenah od danes
in ne o zmernem podraževanju
pred letom 1914, ki je imelo med-
narodne vzroke. Sedani polav visokih
cen obstoja po celotnem svetu in za
povzročila vplivi, ki delujejo po
vsem svetu.

Zunanjia politika je dovela do
voine, vojna je uničila gospodarsko
življenje cele Evrope. Vojna je zmed-
la trgovino in finance Amerike. In
Azije. Zapustila je volučne dežele
silno obremenjene z nepremagljivimi
dolgi, in uničujočimi davki, opusto-
šila je milijone živ. ki so bile nekda
produktivna zemlja in so dale industri-
ji živila in surovine, pobila je
milijone ljudi, ki so bili produktivni
delavci, dalje je milijone telesnih sil
zunajšala in pobabila.

Zunanjia politika je bila, ki je po-
vzročila vojno. Zunanjia politika je
tudi, ki ovira gospodarsko in finan-
čno vzpostavitev Evrope, 6 let je Lil
svet odrezan od ruskega trga, s svo-
jim prebivalstvom, ki šteje 180 milio-
nov ljudi, s svojimi obsežnimi na-
ravniimi pomožnimi silami in s svo-
jim velikim zakladom materiala. —
Nemčiji, ki je bila glavni vir gospo-
darskega življenja v Evropi, je bila
premišljena po pariški pogodbi od-
vezta industrijska moč. Gospodarsko
vedre Avstro-Ogrske je bilo uničeno,
in večina srednje in vzhodne Evrope
je bila razdeljena v države, ki so ne-
možne, da bi živele gospodarsko
neodvisno.

Prebivalstvo Velike Britanije go-
dnja zaradi visokih cen, veruje na
vsemogoče domišljane vzroke, a
pravili se ne loti. Jezi se na cene
sladkorja, ne napravi na nič, da bi se
vzpostavili Nemčija in Avstrija.
katerih industriji sta dala britanske-
mu ljudstvu cen sladkor pred vojno.
Plačnice kruh približno štirikrat dra-
že kakor pred vojno. Velika večina
britskega prebivalstva donuša mol-
če angleško politiko proti Rusiji, ki je

povzročila izredno podraževanje živil
v Veliki Britaniji.

Stanovanisko vorašanje se ne
reši. Stroški stavbenega materiala
onemogočajo ekonomske stavbe. —
Glavni vzrok temu je zunanjia politi-
ka. Pomoč, ki bi jo nam dala Rusija
z dovozom stavbenega lesa, zaradi
zunanjie ententne politike ni mogoča.
Na vsak funt sladkorja, na vsak kos
kruha, na vsako novo hišo plačute
britsko ljudstvo stotine procentov
kot indirektni davek, kar je vse za-
sluga zunanjie politike.

Stara zunanjia politika prevladuje
zadeve sveta in duši vsakršen napor,
da bi se gospodarsko onemogoče de-
žele ali na revidirani mirovni po-
godba. Šef štaba naznanja deželi, da
je umanje na mir malno ter opomni-
ta ljudi, ki so se bojevali da vojno
končajo, da nal bodo pripravili na
nadavne vojne. Dvajset vojen, ki so
za nami, in še mnogo večie, ki se
nam obetaio, vse so sad zunanjie poli-
tike.

Davek na kapital, zmanjšanje na-
rodnih dolegov, kontrola trustov,
zvišanje nopolave z bankovci in
kroženja papirnatega denarja, nimalo
naimaniše koristi, če se dovoljuje dr-
žavnikom dosedanja napačna zunanjia
politika. Vsi ti naporu skušajo daleč
od vira vsega zla zaležiti deročo
reko.

Najbolji življenjskega pomena je,
in to treba azeleškemu ljudstvu dolo-
vedati, da zunanjia politika ohluda
narodne zadeve, in nima zmisla, če
bi poizkušali, izboljšati gospodarske
pogoje, dokler se bo vodila zunanjia
politika v sedanjem duhu in jo bodo
prevladali sedani nameni, s katerimi
se poizkuša ozkosrčno, sebično in
samomerno zadostiti nacionalnemu
samoljublju.

Pot, da se cene znižajo, ie, zadr-
ževanje vojne in spoznanje, da ie
svet ena gospodarska enota, ter da
uničene te ali one dežele nesrečno
vriiva na druge dežele. Če bi narodi
uvaževali ie spoznanje teh deistev in
ga presničili, bi, kakor ie slab svet-
tovni položaj za možli ob mednarod-
nem sodelovanju prav hitro zopet
vzpostavili! Mednarodno sodelova-
nje, ki ie ustvarilo taka čuda v pro-
dukciji za vojno, bi uteenilo dati prav
kmalu opustošenim poljem novo moč
in bogato žetev.

Druge poti ni, po kateri bi se cene
znižale. Če se ne prične s to politiko,
bodo postale slabe razmere še sla-
beje. Vojaške in pomorske ekspedi-
cije morajo prenehati. Pomoški na-

rodov na ludeh in materialu se mo-
rejo porabljati za človeško in pro-
duktivno delo, ne na za uničevanje
življenja in zdravja.

Gospodarske posledice boikota.

Ker so listi že večkrat pisali za in
proti madžarskemu boikotu in marsi-
kateri niso zaupali njegovemu kon-
nemu uspehu, se nam zdi vredno, da
označimo s par kratkimi potezami
nizove dosedanje posledice. Pred-
vsem moramo povedati, da se ie po-
ložai konsumentov izboljšal, za ko-
likor so se cene raznih poljedelskih
pridelkov znižale. To pa vsled tega,
ker ih ne morejo izvažati in se torej
koričilo v ogromnih množinah doma.
Nasprotno pa se šiiri veliko nezado-
voljstvo med producenti, ki so po
večini kmetovalci: to še posebno ra-
di tega, ker naraščajo cene industril-
skih izdelkov, če ih sploh kai dobiš.
In to ie zopet vzrok nerednostim v
obrtnem oslovanju. Tako se ie zgo-
dilo, da nekateri veliki mlini ne bodo
mogli letos delovati, ker primanjkuje

premoga in strojev. Ravnoisto ie s
tovarnami usnja, ki ne bodo več po-
slovali, ker niso dobile potrebnih ke-
mikalij. V največjih skrbih pa ie
madžarska vlada vsled vina, ki ga
pridelujejo na Ogrskem več kot pre-
več in ki tvori sploh enega najimpen-
tejših virov državnih dohodkov. —
Zato ie vlada gledala, kako bi se
mogla rešiti iz neprijetnega položaja,
kakor hitro se prične trgatve. V
tistem trenutku bo lahko svetovni
proletariat diktiral svoje pogoje...

Služaj z Madžarsko nam kaže do-
voli jasno, kako nai proletarci ravna-
jo v bodočnosti s kapitalističnimi
naduteži. Od vseh metod, ki se ih ie
delavstvo posluževalo v obrambo in
dosego svojih ciliev ie ta dobra, za-
liteva na boi, vztrajnost in velike in
močne — organizacije!

Potuhnjeni klerikalci.

Desetletja že divja bratomorni
boi in ker ie še nekaj ljudi v naši ozki
domovini, ki se im prav za malo zdi,
da bi vedno ie v taki žalosti in sra-
moti živeli in zaslužene bunke regi-
strirali, so se spravili na kolosalno
idejo medsebojne snrave v Kristu, iz
katere bi se dali iztisniti nepreračun-
ljivi kapitali gnoine polivke, s katero
bi potem obmetavali z večjim pri-
dom one nebožlence, ki so se upali
zrasti svojim bojaželnim lerohom
čez glave in im očitali grehoto nli-
hovega umazanega početia. Morda
me ne razumete? Govoril sem namre-
če o nekem novem zonglerstvu na-
ših političnih komunistov — sloven-
skih klerikalcev. Stvar bi nas nazad-
nje prokleto malo brivala in če po-
toči »Slovenec« ali kateri drugi slo-
venski buržoazijski list nar krokodil-
ovih solz nad lastno pokvarienostjo
ali nad proralostjo svojih političnih
nasprotnikov-kapitalistov, ni naša
naloga, da bi lovili njegove lažnjive
solze v nastavljeno perišče. Ampak,
ker se skrivajo za vsem tem še važni
nečedni nameni in ker ta zadnji slu-
čaj tako žarko osvetluje vs dušev-
no gnihlo naših klerikalno-liberal-
nih farizejev, ne morem kar tako
mimo.

»Domovinarji« so namreč izdali
brošuro, ki razkrinkuje delovanje
SLS od leta 1914 naprej in klerikalci,
ki im ie najbolji nepriletno, če se do-

takneš njihovega črno-zoltega jugo-
slovanstva, se zvilajo v onemoglih
krčih in skušajo potlačiti svoio raz-
galiemo sramoto. Sestavili so si v ta
namen knjižico, ki bi nai pomagala
laivnosti preko tega, zanje tako ne-
prebavljivega grizliala. Ampak ka-
ko! Ljubljanski rimljani dobro
poznajo svoje politične metode. Oni
vedo, da se obranši nasprotnikovih
podtikani nallazje na ta način, če nle-
va samega kai nedostojnega obdi-
žiš. Da to dosežejo, so si skovali pa-
rolo: zločin nad domovino! neodpu-
stljiv zločin, če se predrzneš nlim,
neznanim sviga-svavom, očitati
njihovo preudarieno nedoslednost...
da im nakane hollie uspeio, so si na-
deli masko jezuitskega oduščanja.
češ: Pripravljeni smo vse pozabiti,
kar ie bilo. Priznajte svoj greh in mi
vam odpustimo. Tu naša roka seizte
vanio, da ne bo vojne med nami! —
To se im ni posrečilo, slovenskim
kalležem in pismonkom: kako tudi,
sai so dokazali se isti dan, da im ni
do odkritosrčnega paktiranja, ampak
da ih oni, ki so razkrili njihovo gni-
lolo, spet operelo pred svetom!

To ie tista žalostna in vesela sto-
rija o nesrečni ljubezni med obema
vladaočima strankama na Sloven-
skem. Ustvarjeni, da zhereta pod
svoie okrilje vse, kar ie gnilega in
nazadnjaškega med slovenskim na-
rodom in navzlic tem in še drugim

skumnim ciliem, se sovražita med se-
boi in se lažeta druga drugo. Sloven-
sko delavstvo na ve, kam merijo vse
tiste sentimentalne in zahrbtne jere-
mijade, ki so se dvignile poslednji
čas iz tabora ljudstva Izraelovega.
Klerikalci se čutilo od tega zadnjega
udarca omamljene in osamljene in
ker so dovolj nizkotni, da se skušajo
obraniti z vsakim sredstvom (po je-
zuitskih metodah!), so ponudili zve-
zo svojim zakli n sovražnikom —
ne iz ljubezni, kakor sem že rekel,
ampak ker vedo, da se sami ne bodo
mogli dolgo obdržati na tistih tleh,
kler so bili doslej suvereni... v iz-
koriščanju naroda in slepeniu prole-
tariata.

No, socialno-demokratska stran-
ka bo pazila, da se im namen done-
sreči tudi če bi prišlo do kakega kom-
promisa med obema meščanskima
strankama. To ie sicer neverjetno,
toda bodimo pripravljeni!

Politični pregled.

+ Demisija belgrajske centralne vlade.
Demisija centralne vlade ie gotova stvar.
Ze ves čas odkar obstoja Vesničeva kon-
centracijska vlada smo čutili, da v narod-
nem predstavništvu ni vse v redu glede
podpiranja vlade. Morda so v prvi vrsti
krivi temu nesporazumu deloma čisto
osebni motivi in pa ambicije močnejših
strank vlasti radikalcv v Srbiji, narodnega
kluba na Hrvaškem in SLS v Sloveniji, ker
sedaj niso mogle izrabljati svojega vpliva
tako izrečno v sebične namene. Navajajo
pa tudi prav stvarne razloge, to so: zlasti
agrarna reforma in sestava deželnih vlad,
za katero se tudi pri nas v Sloveniji bile
med klerikalci in liberalci hud notranji po-
litični boi. Skoro enako važno vlogo v teh
sporih igra tudi izvozna in carinska poli-
tika. Ministriški svet ie imel večeraj svojo
sejo in ie sklenil podati demisijo. Direktni
povod temu sklepu ie dalo glasovanje v
narodnem predstavništvu. Na dnevnem
redu ie bilo namreč glasovanje o točki, ki
nietilstvu ne dovoljuje pasivne volilne
prave, enako kakor uradni kom. Za ta
predlog ie glasovalo 64 poslancev, proti
pa 68, kar ie Vesniča tako razburilo, da ie
podal izjavo, da s tem izidom glasovanja
pada. Narodno predstavništvo ie zaradi
tega incidenta odgodeno, dokler ne bo
vladna kriza rešena. Regent ie demisijo
sprejel. Predsednik narodne skupščine dr.
Ribar ie predlagal regentu, da poveri se-
stavo nove vlade zopet Vesniču, ki nai se-
stavi, če mogoče, zopet koncentracijsko
vlado. Vprašanje pa ie, ali bo Vesnič to na-
logo sprejel ali ne in če se mu posreči.
Ako bi se Vesniču ta naloga ne posrečila,
prihajata dalje v poštev Pribičević in
Protić. Zlasti Protić se čuti poklicanega, da
vzame zopet vajeti centralne vlade v roke,
kar bi prav posebno ugajalo našim kler-

LISTEK.

Leon Trocki:
Boljševiška revolucija.

(Dalej.)

Stale so približno v istem razmerju na-
sproti celokupnemu spodnjemu osebju, ka-
kor stari armadni odbori napram masam
vojakov v frontnih zakopih. Zgodovina ie
med »zgoraj« in »spodaj« zarezala globoko
brzdo. Vsaka breznačelna kombinacija s
temi, od revolucije že povsem obrabljeni-
mi voditelji od večeraj ie bila zapisana ne-
izogibnemu fiasku. Treba ie bilo torej
opreti se trdno in odločno na spodnje slo-
je, da se z njimi vred premaga tudi sabo-
tažo in aristokratske pretencije gornjih
slojev. Vse brezuspešne poizkuse za ze-
druženje in sporazum smo prepustili levim
socialističnim revolucionarjem. Naša poli-
tika nasprotno ie obstojala v tem, postavi-
ti spodnje delovne sloje vsem onim za-
stopniškim organizacijam nasproti, ki so
podpirale režim Kerenskoga. Ta nepomir-
ljiva politika ie celo pri voditeljih naše
lastne stranke povzročila razprtije in celo
nekak razkol. V centralnem eksekutivnem
odboru so levičarji socialističnih revolu-
cionarjev protestirali proti strogim ukre-
pom nove vlade in iz nje izstopili. Nekate-
ri drugi strankini pristaši so se izjavili, da

so z njimi načelno solidarni. To ie napra-
vilo na intelektualne in meščanske kroge
silen vtis, češ, če že praporščaki in kozaki
Krasnova niso mogli premagati boljševi-
kov, ie pa sedaj povsem jasno, da bo mo-
rala sovjetska vlada propasti zaradi svo-
lega notranjega razkola! Mase pa niso to-
ga razkola niti opazile. Podpirale so sovjet
ljudskih komisarjev soglasno; in to ne sa-
mo zoper »protirevolucionarne zarotnike
in saboterje, temveč tudi zoper vse posre-
dovalce in skeptike!

Usoda konstituantne.

Ko so vladajoče sovjetske stranke po
pustolovščini Kornilova poizkušale popra-
viti to, kar so glede protirevolucionarne
buržoazije vsled svoje popustljivosti zagre-
šile, so zahtevale, da se čimprej sestane
konstituantni zbor. Kerenski, katerega so
sovjeti pravkar rešili iz preljubeznivega
objema njegovega zaveznika Kornilova, ie
bil s tem prisiljen, odločiti se za gotova
priznanja. Sklicanje konstituantnega zbora
ie došlo na zadnje dni meseca no-
vembra. Toda razmere so med tem časom
postale take, da ni bilo prav nobenih ga-
rancij več, da bo konstituenta dejansko tudi
sklicana. Na fronti se ie odigraval temeljit
razkroj; dezertacije so bile dnevno po-
stejšie; vojaške mase so grozile, da v celih
polkih in armadnih zborih zapuste zakope
in se podajo med pustošenjem v zaledje.

Po deželi se ie z elementarno silo udelestvo-
valo razlaševanje zemlje in veleposes-
ništev. V nekaterih okrajih ie bilo razgla-
šeno obsedno stanje. Nemci so nadaljevali
svoio ofenzivo: zavzeli so pravkar Rigo in
ogrožali Petrograd. Desno krilo buržoazije
ni prikrivalo svojega škodoželjnega veselja,
da se nahaja revolucionarno glavno mesto
v nevarnosti. Iz Petrograda so evakuirali
vladne urade in vlada Kerenskoga ie ie pri-
pravljala na izselitev v Moskvo. Vse to ie
imelo za posledico, da ie nastalo ne samo
vprašanje, če se konstituenta sploh skliče,
temveč tudi, da ie bilo sklicanje prav malo
verjetno. S tega stališča vzeto, ie oktobrski
prevtar ne ie sprečil konstituento, marveč
tudi, rešil revolucijo. Odkrito smo govorili
takrat, ko smo trdili, da pot do konstituant-
nega zbora ne vodi skozi Zeretellicjev pred-
parlament, temveč skozi soviete, kadar
dobe oblast in svoje roke.

Nedogledno odlašanje s konstituantnim
zborovanjem ie glede njega tudi marsikaj
izpremenilo. Konstituenta, zapeljena v prvih
dneh revolucije, ie prišla šele po osmih do
devetih mesecih dolgotrajnega in strastnega
boja med razredi in strankami na sveto.
Prišla pa ie prepozno, da bi bila mogla
igrati še kako produktivno ulogo. Njeni
notranji nedostatkosti ie bilo krivo dejstvo,
ki se ie moglo spočetka zdeti sicer nevažno,
ki pa ie v nadaljnjem poteku zadobilo glede
na usodo konstituantne velikansko važnost.

Številčno najvažnejša stranka revolucije v
njeni prvi fazi ie bila stranka socialističnih
revolucionarjev. Govoril smo že o njem
brezličnosti in o njenem pisnem socialnem
ustroju. Revolucija ie nezogibno vodila k
notranji opredelitvi vseh onih vrst sociali-
stičnih revolucionarjev, ki so nastopale pod
skupnim praporom »narodnikov«. Čimdale-
bol se ie odločalo od stranke njeno levo
krilo, ki ie vodilo del delavstva in široke
sloje siromašnega kmetištva. Levo krilo ie
na ta način prešlo v nepomirljivo opozicijo
napram malomeščanskim in srednemeščan-
skim kapacitetam stranke socialističnih re-
volucionarjev. Toda nekretnost strankine
organizacije in tradicije ie nezogiben raz-
kol za čas še zadrževala. Proporcionalni
volilni sistem temelji, kakor znano, povsem
ie na listah posameznih strank. Ker so bile
te liste sestavljene dva do tri mesece pred
oktobrsko vstajo in od takrat niso bile prav-
ni izpremenjene, so figurirali zaporedoma
kot kandidatie tako levičarji, kakor tudi
desničarji socialističnih revolucionarjev
pod zastavo ene in iste stranke. Na ta način
so bile za časa oktobrskega prevrata, t. j.
takrat, ko so desničarji socialističnih revo-
lucionarjev zapirali levičarje in so se levi-
čarji pridružili boljševikom, da vrželo so-
cialističnega revolucionarja Kerenskoga,
stare liste še polnoveljavne in kmetiške
mase so morale pri volitvah v konstituento
voliti na podlagi list, na katerih prvem

mestu ie stalo ime Kerenskoga in so za
njegovim sledila imena levičarskih socia-
lističnih revolucionarjev, ljudi torej, ki so
se udeležili zarote proti Kerenskemu.

Ko so se v času nekaj mesecev pred
oktobrskim prevratom mase pomaknile na
levo in so delavci, vojaki in kmetje drli v
tabor boljševikov, se ie to gibanje v okviru
stranke socialističnih revolucionarjev izra-
žalo v jačanju levega krila na škodo des-
nega. Toda še vedno so v strankinih listah
socialističnih revolucionarjev dominirala
trilevtrinski večini stara imena iz desnega
krila — sama imena, ki so se med tem, v
času koalicije z liberalno buržoazijo, svo-
jeje revolucionarnega prestiža že povsem
iznebila.

In poleg vsega tega so se volitive iz-
vršile takoj v prvih tednih po oktobrskem
prevratu. Vest o izpremembi, ki se ie izvr-
šila, se ie raznesla razmeroma zelo počasi
v koncentričnih okrožjih iz glavnega mesta
v provinco, iz mest v vaši. Kmetiške mase
so si bile marsikje prav malo na jasnem,
kaj da se ie dogajalo v Petrogradu in
Moskvi. Glasovale so za »zemljo in svo-
bodo«, za svoje zastopnike v podeželnih
odborih, ki so povečini stali pod praporom
»narodnikov«; s tem pa so glasovale za
Kerenskoga in Aksentjeva, ki sta ravno te
podeželne odbore razpustila in ukazala nli-
hove člane pozapreti. Končni rezultat ie bil
politični paradokson, ki se na prvi mah zdi

kalcem in hrvaškimi narodnim klubom. Tako živimo od samih kriz, ki naj bi jih že vendar enkrat nadomestila konstituta.

+ Člen 15. volilnega zakona, radi katerega je nastala kriza v vladi, se glasi: Uradniki in vsi, ki se drugače nahajajo v državni službi, kakor tudi predsedniki občin, izgube, ako bi bili izvoljeni za poslance in bi sprejeli mandat, svoje mesto. Predsedniki občin se ne smatrajo na odstopnosti od dne, ko pristojni volilni odbor proglasi izvolitve, dokler narodna skupščina ne potrdi njihove volitve. Svoje uradno mesto obdrže skupno s poslanskim mandatom: 1. ministri v službi in na razpoloženju, 2. člani državnega sveta, 3. izvenredni poslanci, diplomati in člani agencij v inozemstvu, 4. predsedniki in člani višjih sodišč in sodišč prve stopnje, 5. profesorji vseučilišč, srednješolskih in strokovnih šol, 6. inženirji in zdravniki, ki so v državni službi, 7. vpokojeni uradniki na razpoloženju, 8. ban odnosno predsedniki pokrajinskih vlad. (LDU)

+ Vitis jugoslovanskih demonstracij v Italiji. Vse italijanske časopise prinaša sedaj obširna situacijska poročila o demonstracijah po Jugoslaviji zaradi znanih tržajskih dogodkov. Socialistično čisto konstatira, da vlada v Jugoslaviji splošno hladnost in mirnost. »Lavoratore« prinaša daljši dopis svojega dopisnika iz Zagreba, v katerem omenja tudi ljubljanske demonstracije. List poudarja pred vsem, da povoda te hladnosti ni iskati v mirnosti meščanstva, ampak v proletariatu, katerega gibanje ustvarja vladi resne skrbi. Po vsej statistiki sodeč je dopis izšel iz komunističnih krogov, kajti z veliko emfazo omenja vukovarski kongres.

+ Beli teror. Iz Budimpešte poročajo, da so hoteli častniki Oostenburškega detasmana ujeti v ječo, kjer se nahajalo ljudski komisarij in večina se nesojenih političnih jetnikov. Zendarmerija je preprečila njihovo namene. Vendar obstaja še vedno bojazen, da ne izvedejo beli teroristi svojih krvavih načrtov, ker so se ustalili v neki šoli blizu ječe in čakajo ugodnega trenutka, da pomorijo vse politične jetnike.

+ Zagrebški listi o vladni krizi. Vsi tiskaljski listi prinašajo članke o krizi v Belgradu, ki krizo komentirajo. Listi Hrvatske zajednice dolže demokrate, češ da so oni izvalili krizo. A demokratski listi dokazujejo, da se po povzročili krizo drugi. Listi tudi trdijo, da se v ministrskem svetu ni mogel doseči sporazum glede vprašanja deželnih vlad. Kakor javlja »Hrvat«, ni moglo predvideti izhoda iz te krize. Ni izključeno, da se sestava novega kabineta poveri zopet Vesniku. »Narodna Politika« piše, da traja kriza lahko tudi en mesec ali dva. Za časa krize bo vodil posle sedanji kabinet. Sinoči je priredil ministrski predsednik Vesnik sooroje, katere so se udeležili prestolonaslednik, minister Svetozar Pribičević in min. Momčilo Ninčević. (LDU)

Razvoj naše stranke.

Pred dvema meseci je morala naša stranka prestopiti veliko krizo: ker so jo hoteli nekateri ljudje na zavraten način oslabil. Posluževali so se podlih obrekovanj in podtikani. Pri tem delu im je tudi zlasti služilo klerikalno časopisje, zaradi česar smo bili bolj in bolj mnjenja, da to razdiračelo delo ne more biti odkrito, ne pošteno, tembolj ker vemo: da je vsako agitacijo, liste in tiskovine mogoče zmagati le, če je denar. Ako delavstvo samo poskrbi s svojimi organizacijami za potrebna sredstva, se lahko vsaj zanesemo, da so poštena in da so namenjena res delavski stvar. Drugače na le, če je to tui denar: kdo naj nam garantira, da ni to takozvani Judežev novce?

Imeli smo krizo. To priznamo; danes te krize ni več, ker te delavstvo spozna, da je v organizacijah potrebna stroga disciplina, zaupanje organizacijskim zaupnikom, ne pa pritencem, ki hočejo le izrati z delavcem.

sicer neverjeten: ena izmed obeh strank, ki je dopustila, da se je konstituta izjavila — predvsem levčarji socialističnih revolucionarjev — je vsled skupnih list pisala na istem mestu s stranko, ki je dala konstituti večino! Ta stvarni položaj lepo in jasno označuje, za koliko da je konstituta zaostala za razvojem političnega boja in grupiranjem strank!

Preostaja nam le še, da premostrimo načelno stran vprašanja. (Dalje prih.)

Fran Eriavec:

Slovenska Socialna Matica.

(Iz talmškega poročila, podanega na običnem zboru Sl. Soc. Matice dne 18. julija 1920 v mali dvorani Mesnega doma v Ljubljani.)

Kakor znano, je leta 1917 začelo močno vreti v avstrijskem javnem življenju, zlasti pa še med nami Jugoslovani. Slutili smo, da se pripravlja nekaj velikega, silnega, zato se je začelo v vseh koncih in kraji z intenzivnim, koncentriranim, kulturnim, gospodarskim, socialnim in političnim delom. Pri nas so na novo oživeli najrazličnejše organizacije in podjetja, ustanavljala so se nova in vse stremiljena, le šlo za poglobitvijo najrazličnejših plovov kulturnega in političnega življenja.

javstvom. Dogodki pred dvema meseci so to tako resno pokazali, da med delavstvom v tem oziru ni nobenega dvoma več.

Organizacije naše so zopet vzpostavljene tako, da se zopet lahko prične z resnim delom, ki je vsled nesrečnih najvnihih poizkusov bilo silno moteno. Škodovali so ti ljudje iz prva stranki, danes je drugače. Sklepalo se naše vrste trdneje. Da postanejo še trdneje, da bodo imeli sodrugi stalno vez med seboi, naj naroče vsi »Naprejši«, zakaj to je potrebno, ker se v komunističnih listih razširila toliko laži o nas, da so sodrugi prav informirani.

Železna metla proti trboveljskim komunistom.

Ni bil naš namen, da posegamo javno v debato, ali bolje rečeno v prepis s trboveljskimi komunisti, ker vemo, da je blatenje poštenih sodrugov njih glavno delo, ter da je nemogoče z njimi pregovoriti pametno besedo. Ker pa napadajo na »Rdečem praporu« ni konca in kraja in ker izliva ta list na nas vso gnojnico, smo primorani izpregovoriti. Izve naj naše delavstvo, kdo so ti komunisti in kaj so že vse za proletarijat storili, da si vstvarijo sodbo, kaj je od njih pričakovati. Da smo se odločili za ta korak, ter se bomo poslužili čiste resnice, nas je privedel dopis »Rdečega prapora« z dne 10. julija t. l., v katerem nas napadajo prav po metodi »Večernega lista«, razlajajo komunistično zavednost ter jih boli, da je naše delavstvo priborilo nekaj drobtin, katere bi jim najrajši odvzeli, da bi obdržali delavstvo v pomanjkanju in po njihovem ustvarjali z delavsko bedo revolucionarno razpoloženje. O ironiji!

1.) Naj vzamejo prijatelji gospodje komunisti na znanje, da nismo še nikdar na javnem shodu sestavljali zahtev, ker je to nemogoče in pri nas neizvedljivo, marveč, da jih sestavlja vedno odbor Unije slov. rudarjev ali odbor podružnice »Unije rudarjev, kateri je dobil zaupanje 2. februarja 1919 od strokovno organiziranega delavstva, ko so se gospodje in gospodične, sedanjí komunistični vodje, sedeli pri meščanski mizi v sokolskih in orlovskih srajcah. To poudarimo posebno na adresu dopisnikom »Rdečega prapora« iz Trbovelj, zaradi katerih dopisov se ne čudimo, ker so se ti junaki že prej navadili, bojevati se proti zavednemu organiziranemu delavstvu. — Ker pa ni naša navada veliko govoriti pa nič delati, ampak delavstvu v resnici pomagati, zato smo tudi znašli drobtinice, katere so pa gospodje komunisti odpeljali delavstvu s senenim vozom. Da je to res, pove Vam delavstvo, ki dobro občuti, kaj vse ste zakrivali s izrazi o veliki delavski svobodi, o obljubljeni deželi, katere jim je pa s svojo otroško romantično politiko skovali verige, reakcije in preganjanje. Z gotovostjo trdimo: da Vaših 99% že vzdavneje ne odgovarja resnici, ker Vas 30% niti takrat ni bilo, ko ste imeli na svoji strani vse verne pristaje »Večernega lista«, »Slovenca« itd.

2.) V zahtevi po običnem zboru podružnice Unije slovenskih rudarjev poudarjate to, da ste itak sami, da to ni Vaš referat. Zato se ne spuščajte v strokovne organizacije, ker Vas ta nič ne briga. Zapomnite si pa, da bo v strokovni organizaciji odločevalo strokovno organizirano delavstvo, nikdar pa ne politična stranka komunistov. Če imate veselje do običnega zbora, skličite obični zbor tistih, katere ste z Vašo razdiračelo politiko spravili iz strokovne organizacije, pa jim povejte, kakšne neumnosti ste delali.

3.) Vzemite na znanje, da se je odbor podružnice, kakor tudi delavstvo v Trboveljah vedno pokoravalo navodilom svoje osrednje organizacije Unije ali strokovne komisije. Še nikdar pa ni poslušalo posameznih neodgovornih Perdanov, Kačnikov itd.; vedno je natančno sledilo bratskim navodilom, ne pa komisijam Vaše sorte, ki je zapeljala delavstvo v pogubo, ravnilo

stavko na 48 ur v sredo o polnoči, a Vi ste nade na uspeh, popolnoma brez programa: samo v Vašo zabavo. Ker, kakor znano, je strokovna komisija proglasila protestno stavko na 48 ur v sredo o polnoči, a Vi ste jo proglasili že na sredo jutraj ob 6. uri brez vednosti strokovne organizacije, in ste vse proglase za stavko žigosali z druzstveno štampiljo, ne da bi imeli dovoljenje od odbora in ne da bi bil v Vaši sredi le en član odbora. Po preteku 48 urne protestne stavke je bila proglasena tridnevna splošna stavka za druge stroke, katere bi morala končati v ponedeljek zvečer, kakor je velelo navodilo v listu »Naprejši«, ki ga je izdala strokovna komisija; a Vi ste namesto, da bi delavstvo pozvali na delo ter ga obvarovali velike materijalne in tudi moralne škode, izdali zopet oklic, da naj še nadalje vztraja v stavki, ki je bil podpisan od strokovne komisije. S tem ste delavstvo oseparili in mu škodovali, da je bilo v desetdnevni brezposelnosti stavki, in ste bili bolj sili delavskih žrtev. Zdal pa naj presodi zavedno delavstvo, kdo je solidaren, ta ki se posluži vsega, samo da delavstvo škoduje ali oni, ki zvesto stojijo na strani vsega mednarodnega zavednega delavstva, ter se pokori sklepom organizacije. Zapomnite si pa, gospodje komunisti, če ste politična stranka, da se ne vmešavate v strokovne organizacije, ki smo si jih zgradili sami in jih ne pustimo izrabljati za Vaše pustolovščine, še manj pa od Vas voditi, ker imate ravno toliko pojma v potrebi delavstva in o delu v organizaciji kot zajec na boben. — Da pa še sedaj vztrajamo v delu za delavstvo in njega organizacije je vzrok ta, ker smo primorani, če nečemo, da delavstvo ne propade, zakaj Vi ste že pokazali svoje zmožnosti, poznamo Vas že od novembra lanskega leta, ker ste v tem času delavstvu škodovali za stotisoče in stotisoče, a koristili niste nič za ficek. Vse, kar ste napravili je to, d ste spravili nekaj nedolžnih ljudi na cesto in v zapor. Ko se je pa pričelo delavstvo preganjanje, ko je bilo treba delavstvu pomagati, ste se poskrili v gozdove in nihče od preslavljenih gospodov ni hotel biti več delavski zaupnik, nihče ni gnil z mezinem, ko se je pričelo delavce pri delu šikanirati, jim trgati plače. Če je prišla stranka po pomoč, ki ste jo prej vleklí za nos, ste jo poslali proč, rekoč: pojditte k »ta starim«, to imajo oni, mi nimamo nič v rokah, mi še nismo pripoznani. Bolj pošteno bi se izrazili, če bi rekli: mi samo vpijemo, a oni delajo, mi smo nezmožni, mi ne poznamo Vaših potreb, naša politika je velika, svetovna politika v oblikah, ker mi še nismo izkusili proletarskega jarma. Da smo prišli v organizacijo, nas je privedlo samo to, da delavstvu škodujemo, mu razbijemo, kar je z veliko težavo desetletja zgradilo. Takaj je sedaj perspektiva, ni Vam treba nobenega eksperimenta več, delavstvo je že sito, se že zaveda, da je bilo zapeljano. A sedaj, gospodje, preglejte, kje so Vaši člani in priznajte, da ste že imeli li višek vaše slave in, da metla prav temeljito pometa v komunističnih vrstah ter da bo v kratkem dokončala svoje prepotrebno delo in lahko se kmalu povrnete tja, kjer ste bili. Prah ste bili, v prah se spremenite! Sic transit gloria mundi.

Novice.

— Nemci v Rusiji. Cete nemških izseljencev odhajajo na Rusko. Obstajajo večinoma iz kovinarjev in zidarskih delavcev. Prvi parnik z izseljenci je odplul 17. t. m. iz Stettina.

— Ruska sovjetska vlada je prišla po sibirskih oblasteh predlaganemu dovoljenju za prevoz v Sibiriji se nahajajočih vojnihi ujetnikov v Vladivostok po posredovanju mednarodnega komiteta Rdečega križa.

— Clifford Allen v Londonu. Iz Londona poročajo, da se je povrnil iz Rusije Clifford Allen, član delavske delegacije. Bolezen ga je bila zadržala v Rusiji. Z njim je dospel tudi sodr. Buyton.

— Kulturno delo v Sovdopolji. V Čeljabinsku so ustanovili v zadnjem času 5 de-

batnih klubov za rdeče gardiste, dalje tudi izobraževalne kurze za vzgojo vaških učiteljev. Pred nekaj tedni so otvorili gledališče, ki ima tudi dramatično in slikarsko šolo.

— Obeltnico Jaurés-jeve smrti bodo razznovali 31. t. m. v Parizu z velikim slavljem.

— Žrtev kapitalističnega reda. Pavel Jonauen, tajnik železničarskih strokovnih organizacij v Alaisu, se je ustrelil. Ker ni mogel prenašati posledic zadnje ponesrečene stavke. Vse delavstvo v Alaisu je vsled tega dogodka globoko prestrašeno.

— Kriza irskih železnic. Irski železničarji se upirajo prevažanju črt in municije. Kriza postaja od dne do dne zamotanejša. Angleško vlado čakajo morda še huda presenečenja.

— Ostanek Cullinanovega diamanta so, kot menijo, našli v nekem južnoafriškem diamantnem polju. Tu je bil najden namreč velik, belomoder diamant, nepoškodovan ter brez napak in tehta 1500 karatov. Vrednost mu cenijo na 6 milijonov šilingov. Po vsem bo ta ogromni diamant doslej pogrešan del Cullinanovega diamanta, ki tehta 3000 karatov in je največji dragi kamen na svetu. Ta je bil z nožem vdrt in kazal je na sebi znake zlomljenja. Kljub najskrbnejšemu iskanju se niso prili na sled delu, ki manjka. Cullinana so zbrusili in sedaj krasi konico angleškega kraljevskega žezla.

Dnevne vesti.

Na naslov g. Ivan Deržića! V »Slov. Narod« od 18. julija 1920 berem, da ste govorili na javnem protestnem shodu železničarjev o zadevi podražitve cen trboveljskega premoga dne 16. t. m. Pri tej priliki ste prinesli v javnost — če »Narod« istino poroča — tudi senzacijo, da sem se »zastopnik proletarijata« udeležil dneja, ki ga je plačala Trboveljska premogokopna družba iz vesela nad povišanim cen premoga Sicer bi na udeležbi pri takem dneju ne videl ravno smrtnega greha, a obračam se vendarle do Vas, da mi poveste če in kdaj se je tak dne vršil in je-li sem bil res jaz pri dotičnem dneju. Na podlagi Vašega odgovora bom potem presojal ali imate samo bujno fantazijo ali namenoma lažete. V Belgradu, dne 19. julija 1920. Dr. Milan Korun.

Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo: pisarniške moči, trgovski sodruidniki in sodruidnice, dinirari in dinirarice, kuharice, služkinje, natakariji in natakarike, poljski delavci in delavke, slannikarice, sluge, ključavničarji itd. — V. delo sprejemajo: služkinje, gozdni delavci, poljski delavci in delavke, kuharice, valenci, razne stroke, zidarji, pletarji, železolarji itd.

Podražitev premoga. Prejeli smo in objavljamo. Trboveljska premogokopna družba je predložila deželni vladi novo prodajno ceno za premog Družba zviša tono od 368 K na 523 K 45 vin. torej za 155 K 45 v. pri toni, to je ceno za debeli premog. Drobni premog bo po 495 K 45 v. tona. Da družba zviša produkcijo premoga, bo investirala letos v svoj obrat 100.000.000 K. Zato zahteva, da se od tega kapitala vračuna 43.000.000 K v prod. ceno premoga. Če bi družba ne investirala vsega omenjenega kapitala, se bo doložila pri kontroli kalkulacije koncem leta tangenta, ki se sme vračunati v prodajno ceno na 43% faktično investiranega kapitala. Aktijska družba se je izrekla pripravljeno, da prenese tekotom dveh mesecev svojo knjigovodstvo z Dunaja v Ljubljano in takrat bo omogočena redna kontrola. Trboveljska družba se zavezuje, da bo oddajala aprovizacije za reveže in dobrodelnim zavodom letno okroglih 1000 vagonov po 4000 K (zvišanje bo tukaj znašalo 30 K pri toni). Železniški deputat (samoec 100 kg, oženjen 300 kg mesečno) je le neznatno zvišan glede cene in sicer za samca za 15 K, za oženjenega 45 K na mesec.

Učiteljski kongres v Belgradu, katerega se je udeležilo vse učitelstvo Jugoslavije, je sklenil, da se izvede enotna organizacija vseh učiteljskih organizacij v Jugoslaviji. Kongres združenega učitelstva zahteva: 1. da se uvede enotno prosvetno zakon-

odajstvo za vso državo; 2. da se ustvari možnost, da more učiteljstvo stalno ali začasno služiti tudi zunaj prejšnjih pokrajin; 3. da se država briga za graditev in vzdrževanje narodnih šol, da se zenačijo učiteljske doklade v pokrajinah zunaj Srbije s 1. decembrom 1919, kakor tudi od dneva, ko je zakon o premembah v zakonu glede narodnih šol leta 1904 stopil v veljavo; 4. zenačenje učiteljev in učiteljic v vsej državi z ukaznimi uradniki, in da se sprejmejo, ko bo sprejeta naredba o plačah in dokladah, v one činovniške razrede, v katere spadajo po svoji izobrazbi in po važnosti posla, ki ga vršijo; 5. pravico, da učitelji volijo poslance in da se izvolijo za poslance, ne da bi izgubili službo in plačo, ker se ta pravica priznava tudi drugim, ki se ne zanimajo za narodno življenje toliko, kolikor se interesirajo učitelji, ali ga pa tudi ne poznajo; 6. kongres zahteva, da morajo biti v vsaki komisiji, kjer gre za zakonodajne načrte glede osnovanih narodnih šol in učiteljstva, all kjer se rešujejo vprašanja, ki se tičejo narodnih šol in učiteljstva, tudi zastopniki organiziranih učiteljev in učiteljic.

Otvoritev telefonske centrale pri pošt-nem uradu Podnart. Pri pošt-nem uradu Podnart se je otvorila dne 16. julija t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za kraljevi in medkraljevi telefonski promet.

Številni utopljeni. V dobi vroče kopalne sezone se množe slučajji utopljenecv. Na Savi, kamor prihaja sedaj zelo številno občinstvo v mrzle valove hladit vročino, se danzadnem dogajajo slučajji, da pridejo osebe, ki niso večje plavalnja, v nevarnost utopljenja. Tovarši jih pravočasno še izvlečejo. — Na Pasjem brodu pa je v ponedeljek zvečer utonil mesarski vajenec, 18letni Josip Adamič, Truplo je ležalo vso noč v globini, v dva metra globokem blatu, tako da je bilo silno težavno je izvlči na suho, kar so šele včeraj dopoldne izvršili.

Premetna tatvina. Pred volaško delavnico IV. aumije so prišli v soboto popoldne že bolj proti večeru vojaki z volaškim vozom, neki narednik in podnarednik ter so na podlagi izbornone ponarejenih dokumentov vzeli avtodiferencial v vrednosti 60.000 K. Zlikovci, neki Pavel in Loize Tepina ter Loize Minol, so že pod ključem.

Razširjenje selske službe. Z dnem 1. avgusta se razširi pri kr pošt-nem uradu Radovljica dostavljanje pošt-nih pošiljatev po selskem pismonoši na sledeče vasi: Globoko, Vošče, Brda in Selca. Dostavljanje se bo vršilo vsak dan razum nedelje.

Konsulat Čehoslovaške Republike v Ljubljani se je preselil na Breg št. 8/I. nadstropje in uraduje vsak dan od 8. do 2. ure popoldne. V nedeljo se ne uraduje, na praznik od 9. do 12.

Obrtna razstava v Zagrebu. Društvo »Hrvatski radiši« v Zagrebu namerava od 18. avgusta do 3. septembra t. l. prirediti pod imenom »Radiški zbor« obrtno razstavo, da pokaže domačemu in tujemu svetu stopnjo, na kateri se danes nahaja obrt, zlasti tudi domača obrt: po možnosti tudi stanje industrije, trgovine in novčarstva, šolstva in higijene, naših zdravilišč, letovišč ter prirodnih krasot Jugoslavije. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani opozarja obrtnike na to razstavo, katere se nameravajo udeležiti tudi slovenski obrtniki v svoji posebni »Slovenski sobi«. Obrtniki, ki se je nameravajo udeležiti, naj sporoče Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, kaj mislijo razstaviti ter naj stavijo uradu tudi svoje nasvete.

Pristojbine za vdiranje potnih listov inozemcev. Ministrstvo za finance je sporočilo deželni vladi za Slovenijo: Po pooblaščenju v 1. dodatku T. Br. 228 kak o takšah je g. minister za finance s svojim sklepom od 7. aprila 1920, l. Br. 2803 odločil: »Da naša poslaništva, konzulati in misije v inozemstvu, kakor tudi ostale pristojne oblasti v tuzemstvu zahtevajo od tujih državljanov za vizum potnega lista isto takso in v istem novcu, kakor tako isto in v kakršnem novcu jo zahtevajo tuje oblasti v tej državi, vendar pa ne sme biti manjša od vrednosti en dinarjev. Radi tega morajo tukaj naše politične oblasti, ki iz-

vo religio. nekako srčno potrebo. da

socijalizem ne bo prazna fraza. v kolje imenu bi se vztrajalo fanatizem in gojilo golo demagogijo. Torej izobiljkovanje takega jugoslovenskega tipa socializma smo si stavili za cilj oni, ki smo ustanovili našo Slov. Socialno Matico.

Pot po kateri smo hoteli doseči ta cilj, je bila pred vsem izdajane knjig. Vsk v. da Slovenci danes nimamo prav nobene politično-znanstvene šemani na politično vzgojne literature. Se inteligentu primanjkuje danes vsakih knjig, če se hoče poglobiti v aktualna sodobna polit. in socialna vprašanja. Kaj naj pa rečemo o razčnem delavcu? On nima ničesar nuzav svojega časopisa in na propagandne brošurice, vsak pa ve, da to ni ne sme biti edina duševna hrana, ki jo nudimo našim masam. Če lihi hočemo kulturne dvigniti, Visoka kulturna stopnja širokih mas je pa prvi, da ne rečem sploh edini predpogov za uresničenie socializma.

(Konec prih.)

Vsi smo dale vedeli, da bo prišlo ljudstvo iz svetovne vojne popolnoma preroleno, pri nas smo pa poleg tega tudi vedeli, da se bo moral jugoslovanski proletarijat postaviti odsele na svoje lastne noze in živeti odsele svoje lastno življenje. Socialno gibanje v bodoče pri nas ne bo več le šibak odmev socialnega gibanja pri drugih narodih, ampak bo dvorilo svojo lastno vsebino iz svoje lastne smernice. Naloga inteligence. Zlasti pa še kulturnih delavcev je tedaj, da dačo tem nalogam, tem stremiljeniem in tem perspektivam neko obliko in poglubitve.

To smo imeli nekateri pred očmi, ko smo začeli misliti na lesen l. 1917 na ustanovitev Slov. Socialne Matice. S tem ti je bil dan samo po sebi program in namen. Ona naj bi bila organizacija socialno in pa demokraci-čno mislečega izobraženstva v najširšem pomenu besede, ki ima resno vollo in pa pošten namen delovati na poglubitve našega kulturnega življenja v smislu demokratizma in socializma. Njen značaj naj bi bil torej

eminentno kulturn in naj bi odgovarjal nekako znameniti Fablievi družbi na Angleškem, ki igra v tamkajšnjem kulturnem političnem in socialnem življenju tako oromno vlogo. Njen končni cilj bi bil morda ustvaritev nekakega jugoslovanskega tipa socializma, saj vidimo vsepovsod in tudi živo življenje nas lasno uči, da socializem nikakor ni in ne sme biti kaka diktrirana dogma ali na med štirimi stenami skombinirana doktrina, ampak zgolj le produkt živnega življenja, v kakršnem se nahaja narod. ki živi okrog in okrog nas. Kakor so si ustvarili Angleži, Francozi, Rusi, Nemci in drugi narod svojo lastno obliko in svoi lastni tip socializma, ki odgovarja njihovemu mišljenju, in čustvovanju, ki je le plod stoletnega, da tisoletnega kulturnega, socialnega, gospodarskega, političnega in sploh nacionalnega življenja dotičnega naroda, tako si moramo ustvariti tudi mi Jugoslovani svoi lastni tip socializma, če hočemo, da bo naše ljudstvo kdaj umelo in vzprejelo socializem kot nekako na-

živnim, koncentriranim, kulturnim, gospodarskim, socialnim in političnim delom. Pri nas so na novo oživete najrazličnejše organizacije in podjetja, ustanavljala so se nova in vse stremiljena, le šlo za poglobitvijo najrazličnejših plovov kulturnega in političnega življenja.

Zlasti političnega, to poudarjam, saj smo vedeli vsi, da z našo tozadevno predvečno mentaliteto nikakor in pod nobenim pogoiem ne smemo pričakovati dogodkov in nalog, ki so nam hiteli s tako brzimi koraki nasproti. To je bilo zlasti še potrebno z ozirom na proletarijat, ki je začel stopati tedaj kot enakopravni faktor v politično areno.

Vsi vemo, kako je bilo z našim proletarijatom do tedaj. Njegova organizacija je bila šibka in revna, velika masa je nezavedna in brezbrizna životarla svoje bedno življenje dalje. Kar smo imeli do tedaj pri nas v tem oziru pozitivnega, skoro vse je bilo le odmev velikega socialnega in kulturnega gibanja drugih narodov, ki so živeli z nami pod isto državno streho.

terjavajo te takse od tujih državljanov, zahtevati plačilo teh taksov v oni vsoti in novcu, v kateri zahtevajo to takso tuje oblasti v naši državi. Generalna direkcija posrednih davkov je dobila od ministrstva za zunanje stvari izvestilo, da zahtevajo tuja poslastišta, konzulati in misije v naši državi na račun omenjenih v nastopnem razmerju: 1. Čehoslovaška poslastišta a) za trgovce 63 dinarjev, b) za privatne osebe 21 dinarjev, 2. Poljsko poslastišta 8 dinarjev, 3. Grško poslastišta 50 dinarjev, 4. Italijansko poslastišta 50 dinarjev, 5. Avstrijsko poslastišta 30 dinarjev, 6. Rumunsko poslastišta 10 dinarjev, 7. Francoski konzulat 10 frankov, 8. Švicarski konzulat 25 dinarjev (v Švici se samo za prehod [vise pour transit] la Suisse sans arret) plača 5 švicarskih frankov), 9. Madžarska delegacija 31 dinarjev, 10. Belgijsko poslastišta a) za navaden vizum 10 frankov, b) za vizum z rokom od šestih mesecev do dveh let 25 dinarjev. Radi tega imajo naše pristojne oblasti v državi zahtevati od državljanov odgovarjalno državo ravno toliko takse in v istem novcu.

Slovensko srce, odprti se! Pred štirinajstimi dnevi je apeliral podpisani oddelki poverjenstva za socialno skrb na slovensko javnost, da bi ista priskočila na pomoč stradalci deci na Dunaju. Na oni poziv se je prijavilo, recit in berit — štirinajst družin! Otok pa moramo porazmestiti 172. Se enkrat apeliramo na slovenske družine, da bi sprejele za čas počitnice stradalce slovenske dece z Dunaja v brezplačno oskrbo. Za zgled naj nam bodo Čehi, med katerimi se je prijavilo na prvi poziv »Češka srca« za sprejem češke dece z Dunaja — 10.000 družin. Prijave sprejema do 26. julija. Poverjenstvo za socialno skrb v Ljubljani, oddelki za zaščito dece in mladine.

Društvo jugoslov. dobrovoljcev opozarja svoje člane, ki so se javili za civilno oborožbo, da se ista začne izdajati 30. t. m. ob delavnih dneh. Nakaznice za Ljubljano se dajo v društveni pisarni, za Maribor pri g. Vizjaku, davčno okrajno, za Celje pri g. Rismatu, Zalec. Ministrstvo za socialno politiko poziva vse dobrovoljce, da se pridružijo dobrotvorstvu, da si preskrbe potrebna uverenja o tem, da so dobrovoljci. To uverenje mora imeti vsak dobrovoljec. Brez obzira na objavo, ki jo je dobil pri svoji komandi. Prošnje naj se pošljejo preko društva jugoslov. dobrotvor. kolok 3 dinarjev. Formulirji za prošnje so poslani tiskom okrajnih klubov. — Odhor

Na državni obrtni šoli v Ljubljani se razpisuje s pričetkom šolskega leta 1920/21 petnajst profesorjskih mest IX. oziroma VIII. činovnega razreda in sicer: a) štiri inženirska učna mesta za gradbeno stroko; b) tri inženirska učna mesta za strojno stroko; c) eno inženirsko učno mesto za električno stroko; d) dve učni mesti za matematiko; e) eno učno mesto za fiziko; f) eno učno mesto za prostoročno risanje; g) eno učno mesto za slovenščino; h) eno učno mesto za srbohrvaščino; i) eno učno mesto za nemščino. S temi službami so spojeni prejemki, ki jih določa zakon z dne 19. septembra 1908, drž. zak. št. 175, in običajne dražinske določi. Prošilcem se v ozirovrednih primerih vračuna do 8 let njih temelne, umetniške ali učiteljske prakse v pokolnino in za odmero petletne. Kompetentom z daljšo temeljno prakso se prizna tudi takoj 8. čin. razred. Prošilci, ki že služijo na drž. srednjih učiliščih, obdržijo, če bodo imenovani, dosedanje plače in prejemke. Prošilci za razpisane službe naj izročijo pravilno kolkovane prošnje, naslovljene na poverjenstvo za uk in bogocastje, ravnanstvu drž. obrtne šole do dne 15. avgusta 1920. Prošnja naj priloži kratak popis dosedanjega življenja in delovanja, krstni in domovinski list, vsa študijska in usposobljenostna izpričevala in uradno zdravniško izpričevalo; kdor ni v drž. službi mora tudi priložiti navadnega izpričevala, potrjenega po pristojni politični okrajni oblasti. Kot pogoj za namestitev se zahteva ad a), b) in c), da je prošilec pravilno in uspešno dovršil dotične študije na tehnični visoki šoli (II. drž. preiskušnja), ad c) do i), da je prošilec akademsko izobražen in za srednje šole usposobljen. Za inženirska učna mesta imajo prošilci z daljšo temeljno prakso prednost. Prošilci naj se, če mogoče, osebno predstavijo ravnanstvu.

Iz stranke.

Celje. Jugoslovanska soc. dem. stranka priredi v nedeljo, dne 25. julija 1920 ob 9. uri predpoldne v hotelu Unionu velik javen ljudski shod. Na shodu poročata sr. Anton Kristan in Svetek iz Ljubljane. Vabimo na ta shod tudi vse naše zaupnike celjskega okrožja. Sodrug! Delavci in kmetje, agitirajte za to zborovanje. Dokažite, da še živimo! — Odhor.

Maribor. V nedeljo, dne 25. julija 1920, se bo vršila v prostorih »Križevskega dvorca« okrajna konferenca strokovnih organizacij. Prične ob 8. uri dopoldne. — Vse strokovne organizacije najhlače se na ozemju mariborskega okrožja, ki sega do vseh tega Pragerskega, Ptuj, Dravograd — Meža in Radgona, so dolžne, da so po svojem odposlancu udeležbe te važne konference. — Vsi delegati, ki pridejo na konferenco so

morajo izkazati s pooblastitvijo one podružnice, ki jih je delegirala.

Shod čevljarstva in usnjarske podružnice v Mariboru se bo vršil v soboto, dne 24. t. m. zvečer.

Shod čevljarjev v Trzinu se bo vršil, dne 25. t. m. dopoldne ob 10. uri v prostori konsumnega društva.

Shod čevljarstva podružnice v Zireh se bo vršil 25. t. m. dopoldne.

Iz narodnega predstavništva in vlade.

Belgrad, 19. julija.

114. redni sestanek začasnega Narodnega predstavništva odpravi podpredsednik dr. Ribar ob 17. Taikn Bojinović prečita zapisnik prejšnje seje, ki se sprejme brez pripombe. Potem se prečita prošnje in pritožbe. Med prošnjami se nahaja prošnja Zveze jugoslovenskih dobrovoljcev iz Zagreba, ki zahteva, da se reši dobrovoljsko vprašanje še pred zimo. Med interelacijami se nahajata dve interelaciji poslanca dr. Lončarića, in sicer ena o ureditvi stališča davčnih uradnikov v Sloveniji, druga na se tiče aretiranih jugoslovenov v času regentovega prihoda v Maribor. Na dnevnem redu je bilo potem šest vprašanj, na seil na ni bil prisoten niti eden onih ministrov, na katere so bila vprašanja stavljena: zato so se odložila na prihodnjo sejo. — Poslanec Šebić vpraša ministra prosvete, ali je voljan, da uredi učiteljske pokojnine in ali hoče vlada v tem pogledu s svoje strani ukreniti potrebno. Minister dr. Pribečević odgovori na prvi del vprašanja da vlada v tem oziru še ni storila nobenih korakov, na drugi del pa odgovori enostavno z »Da!«

Zbornica preide na nadaljno točko dnevnega reda: na debato o volilnem zakonu, in sicer o § 15. O tem naračajo se razvije debata. Poslanec Hilič govori proti temu da bi se dala učiteljem pasivna volilna pravica. Poslanec Voglar pravi, da ne razume, kako se more še debatirati o taki popolnoma razumljivi stvari, ali morelo učitelji sprejeti tak ali ne. Izjavil je, da bo glasoval za pasivno volilno pravico učiteljev. Minister za konstitucijo Protić govori proti pasivni volilni pravici in pravi, ako se da podeliti pasivna volilna pravica se ne more storiti to v korist samo enega dela uradnikov, temveč bi bilo treba, da bi se dala to pravico tudi vsem drugim uradnikom brez razlike. Izjavi da bi bilo to eden treh sprejetih tak kakršnih to. Minister za predstavniki, Vesnić, prosi Narodno predstavništvo, da sprejme ta člen tak kakršen je in pravi: »To je moje stališče. Vi ste parlament. Vi boste odločili, jaz pa bom, kar se tiče mene izjavljam konsekvence.« Te besede so izzvale velik hru. Z raznih strani se čule vzkliki: »To ni vrašanje za uranija!« Podpredsednik dr. Ribar neoprestano zvoni, hruč se nadaljuje. V tem hruču so se izrekle tudi razvalne besede proti katerim se ministrski predsednik Vesnić zavračuje in zahteva ugotovitev, da Narodno predstavništvo nima pravice preduravljati ta člen tako, kakor se predlaga od posameznih strani, in zato, nadaljuje ministrski predsednik: »Dokler bom jaz imel čast, stati na čelu vlade, se vlada ne more strinjan s takim preduravljem.« — Posl. Žujović pravi v svojem govoru, da je to vse samo igra »ki to je začel Pribečević, nadaljeval Korač, vi (Narodno predstavništvo) pa to završujete.« Posl. Korač protestira proti taki izjavi, kakor jo je podal posl. Žujović. — Nato podalilo posamezni poslanci ponovna poslastišta. Preden preide zbornica na glasovanje, izjavi poslanec Smodei v imenu Jugoslovanskega kluba in dr. Polić v imenu Narodnega kluba, da sta bila ta dva kluba spočetka tudi za najširšo pasivno volilno pravico, da na sta odstopila od tega načelnega stališča samo z ozirom na koncentracijo in na disciplino, kakršno zahteva koncentracijska vlada. Preo glasovanjem predlaga posl. Giorgević, da se tudi učiteljem da pasivna volilna pravica. — Glasovanja se je udeležilo 132 poslancev, in sicer 68 za, 64 proti. Podpredsednik dr. Ribar konstatira, da znaša število prisotnih poslancev 132 in da to število ni zadostno za kvorum ter zaključilo sejo in odredi prihodnjo za jutri ob šestnajstih.

Gospodarsko finančni odbor ministrov je sprejel važno odločbo za pridobitne kroge, poljedelce in trgovce. Izvozna carina za koruzo se na predlog poljedelškega ministra dr. Velizaria Jankovića zmanjša od 60 na 20 dinarjev. — Na predlog mini-

strstva za promet se bo vršila 26. julija t. l. železniška konferenca v Mariboru, na kateri bosta zastopani naša država in avstrijska republika. — Obravnavala se bodo ob tej priliki vsa vprašanja, ki se tičejo železniške, carinske, poštne, brzojavne, telefonske, policijske in sanitetne službe na obmejnih železniških postajah. Zastopana bodo vsa pristojna ministrstva. Ljubljanski komisariat za promet in obratno ravnanstvo lužne železnice. — Minister prosvete je odobril belgrajski občini kredit 15 milijonov dinarjev, ki se bo dal občini takoj na razpolago. — Z ozirom na težki položaj invalidov je prometni minister odredil, da se vse restavracije in kavarne na železniških postajah in parniških stajališčih v prvi vrsti na razpolago invalidom.

Radič pred sodiščem.

RADIČEV PROCES KONČAN.

Zagreb, 20. V današnjem nadaljevanju razprave proti Radiču, ki se je vršilo v njegovi odsotnosti, se je nadaljevalo čitanje spisov. Po citanju je povzel besedo državni pravnik, ki je v dolgem govoru dokazoval Radičevu krivdo. Državni pravnik v celoti še sedaj stoji na stališču, katero je zavzel v obtožnici. Razprava je tako dovršena. V nekoliko dneh se bo razelasila obsodba. (LDU.)

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

VLADNA KRIZA.

Belgrad, 20. Ministrskega predsednika je danes opoldne sprejel v avdienci regent prestolonaslednik. V političnih krogih, ki stoli blizu dvorane, se trdi, da je ministrski predsednik podal demisijsko celokupno kabineta.

Belgrad, 20. Ako bo regent prestolonaslednik Aleksander sprejel ostavko koncentracijskega kabineta, nastav bo, kakor se govori v parlamentarnih političnih krogih, sprejeti volilni zakon, ratifikacija mirovnih pogodb ter bi bile odobrene tudi proračunske dvanaestine. Nato na bi se vršile volitve.

KONFLIKT GLEDE APAŠKE DO-LINE.

Gradec, 20. Dunajski korespondenčni urad objavlja: Deželna vlada je prešla v nedeljo vest, da so se v bližini apaške kotline pojavile srbske čete ter da stoji ob demarkacijski črti v pripravljenem stanju. Šef ententne misije za nadzorstvo, prapiznitve Radgone, polkovnik Gosset, je protestiral na prošnjo deželne vlade, i vladi v Ljubljani proti morebitni zasedi apaške kotline. Ne glede na to, so srbske čete, okoli 1000 mož z 1 strojico in 4 topovi, prodirle naprej in zasedle Apače, kakor tudi grad Freudenau, kjer je nastanjena ententna misija. Deželna vlada se je obrnila s ostrim protestom na ljubljansko vlado ter notom avstrijskega državnega urada za zunanje stvari na kompetentna ententna mesta in je odposlala svojega uradnika v obmejno ozemlje. Po tem, ko je ratificirana st. germainska mirovna pogodba, imajo jugosloveni dolžnost, izprazniti Radgono, Špilje in druga Avstriji prisojena ozemlja. Apaška kotlina pripada vsekakor po besedi mirovne pogodbe Jugoslaviji, vendar pa mora že poslujoča obmejna komisija izvršiti mejne popravke, pri katerih se mora vpoštevati gospodarska skupnost raznih ozemelj z Avstrijo. Avstrijski urad za zunanje stvari je označil v svojem komunikatu za odkrito, primitivnemu pravnemu čutu nasprotujočo kršitev pogodbene zvestobe, ako jugosloveni ne izpraznijo po mirovni pogodbi Avstriji priznanih ozemelj in ako zasedejo apaško kotlino. Avstrijska državna vlada je radi tega proti postopanju srbsko-hrvatsko-slovenske vlade brzojavnim putem pri poslanski konferenci v Parizu najostreje protestirala in pri tem opozorila na to, da mora z ozirom na ogorčenje obmejnega prebivalstva, ki ga je že doslej komaj zadržavala, odkloniti vsako odgovornost za protipravno postopanje jugoslovanov.

DOKUMENTI O SPLITSKIH DO-GODKIH.

Belgrad, 20. Snoči je prišel v Belgrad kurir dalmatinske vlade Lavrić ter prečel ministrskemu predsedniku dr. Vesniću dokumente dalmatinske pokrajinske vlade o krvavih dogodkih v Splitu. Istočasno je prinesel poročilo generala Miliča za volnega ministra

PREISKAVE O SPLITSKIH DO-GODKIH.

Belgrad, 20. V političnih krogih se govori, da je ameriški admiral, ki je vodil preiskavo splitskih dogodkov, v svojem poročilu dožgal, da jugosloveni v nikakem primeru in na noben način ne zadene niti najmanjša krivda na tem, kar se je priretilo in da so vse to izzvali Italijani. Admiral bo pri zaveznikih storil korake, da se odstrani italijanska mornarica iz dalmatinskih pristanišč in nadomesti z angleško in francosko, ker italijanska mornarica neoprestano povzroča incidente. Francoska in angleška mornarica ostaneta v lukah do končnoveljavne rešitve ladranškega vrašanja.

Zagreb, 20. »Narodno Dilo« prinaša iz Belgrada vest, da je naša vlada poslala zaveznikom spomenico o zadnjih dogodkih v Splitu. Spomenico so izročili vsem poslanikom zaveznikih vlad. V spomenici zahteva naša vlada, da vrhovni svet zaveznikov prepreči nadaljnje pustošenje ter se zahteva odškodnina za pokvarjeno imovino naših državljanov.

RUSIJA SKLENE S POLJSKO LE-TRAJEN MIR.

Dunaj, 19. »Ruska Pravda«, glasilo Trockega izjavlja: da sklene Rusija s Poljsko le trajen mir, ki bi ga podpisali sovjetski vladi Rusije in Poljske.

NEODVISNI SOCIALISTI V NEMČIJ.

Berlin, 20. »Vossische Zeitung« javlja iz Hamburga: Na zborovanju obratnih svetov in načelnikov, ki ga je sklicala nemška nemška neodvisna socialno-demokratska stranka v Velikem Hamburgu, so sklenili ustanoviti na revolucionarni podlagi stoletno organizacijo obratnih svetov. Glavni točki iz programa nove organizacije sta: 1. Promaganje srčne stave, da se s tem doseže diktatura proletariata. 2. Pripravljanje na to, da prevzame proizvodnjo delavstvo.

BOLGARIJA HOČE DOBRUDŽO.

Pariz, 20. »Journal des Debats« javlja iz Bukarešte, da se Take Jonescu v resnici pogaja z Bolgarijo, s katero bi se rad sporazumel radi Dobrudže.

IZ PROCESA PROTI OGRSKIM KOMISARIJEM.

Budimpešta, 20. V procesu proti bivšim ljudskim poverjenikom je podal Augustin tretji dan svojega zasliševanja podrobno poročilo o razsulu na italijanski fronti. Med sovjetsko Madžarsko in sovjetsko Rusijo, je del obtoženec, je obstajalo povodbeno razmerje. Sicer ne ve, ali sta se Bela Kun in Tibor Szamelev nahajala proti Lieninu v podrelenem razmerju, spominja na se, da je Lienin madžarski sovjetski vladi večkrat pošiljal šifrirane brzojavke.

VELIKA ZAROTA V TURČIJI?

Amsterdam, 20. Dopisnik »Timesov« javlja iz Carigrada, da je odkrila turška policija veliko zaroto, ki je bila naperjena proti sultanu in vladi. Zarotniki so hoteli sultana umoriti in sestaviti novo začasno vlado.

ZAPADNA MADŽARSKA SE PRI-KLJUČI AVSTRIJI.

Dunaj, 10. V današnji seji narodne skupščine je predložila državna vlada načrt o sprejemu Burške (Zahodna Madžarska) v ozemlje republike Avstrije. Načrt določuje, da bo Burška imela po vstopu med avstrijske dežele iste pravice in dolžnosti, kakor druge dežele. Sopronj postane glavno mesto dežele. Državna vlada mora takoj predložiti narodni skupščini deželni red in začasni volilni zakon. Volitve se morajo vršiti na podlagi splošne, neposredne, osebne in tajne volilne pravice, in sicer po proporciji. Državna vlada mora v najkrajšem času razpisati volitve ter jih izvesti, nato pa naj se takoj skliče državni zbor, da sestavi avtonomno deželno vlado. Do tedaj pa izvršuje v deželi vso javno oblast državna vlada po svojih za to pooblaščenih organih, to je po vrhovnem pooblaščenju republike Nemške Avstrije s sedežem v Sopronju. Ta je tudi predsednik začasnega deželnega sveta, ki obstoji iz sedmih zaupnikov, ki jih za to določi vlada izmed prebivalstva Burške ter iz petih članov, ki jih voli narodna skupščina. Pravo, ki je doslej veljalo v Burški, ostane tudi odslej v veljavi. Državna vlada ima pa popolno pravico, da v sporazumu z deželnim svetom eventualno tudi izpremeni zakone, ki veljajo za Burško z ozirom na koristi prebivalstva vse to ako se zdi, da so taki ukrepi iz važnih razlogov potrebni. Izpremembe

se morajo predložiti popreje narodni skupščini.

MADŽARSKA IRIDENTA NA SLO-VASKEM.

Pečuh, 20. Madžarska iredenta (društvo za agitacijo in povratek izgubljenega ozemlja ter širjenje madžarske ideje) je zasnovalo veliko propagando na Slovaškem. Razposlalo je razne proglase. V teh proglasih posebno rujejo zoper žide. V nekem proglasu je čitatelj besede: »Pazite se in pomnite, da tuje oblasti ne bodo dolgo vladale na naši zemlji. Tedaj bomo mi obračunali z židi in grešniki bodo neusmiljeno kaznovani.«

KONFERENCA V BRUSLIJU.

London, 20. Mednarodna finančna komisija, ki bi se imela vršiti dne 23. julija v Brusliju, se odpravi za 14 dni. Zavezniki se še pred to konferenco sestanejo z nemškimi zastopniki v Ženevi, da končnoveljavno rešijo vsa vprašanja, ki se tičejo odškodnin.

BOJI IRCEV ZA SVOBODO.

London, 20. Polkovnik Smyth, divizijski komisar irskih konstablerjev, je bil v Gorku ustreljen. Po njegovem umoru so se razvili še snoči v Gorku med vojniki in policijo na eni strani in med sinfainovci na drugi srditi boji.

Iz Slovenije.

Šošanj. Kakor po vsej Sloveniji, predavalo se je dne 14. julija t. l. po posredovanju tukajšnje čitalnice tudi pri nas o Koroškem Obenem se je ustanovil t. zv. koroški odbor. Predaval je nadučitelj Vincenc Stopar, ki je po kratkem zgodovinskem pregledu zanimivo oslikal sedanje politične razmere in delovanje za plebiscit.

Zdravstvo.

Griza (dizenterija) nastopa kakor že v zadnjih letih tudi letos precej pogosto. Povzročajo jo bacili grize, ki s hrano pridejo v črevo in tam povzročajo vnetje, je torej nalezljiva bolezen črevesa. Krčevite bolečine spremljajo pogosto izločevanje jako žemnatoga, včasih krvavega blata. Bacil grize, povzročitelj bolezni, izloča se z odpadki, in se drži vsega, kar se ž njim neposredno ali posredno onesaži (roke, perilo, posode, stanišča). Muhe, ki oblezajo izločke, prenašajo bolezenske kadi tudi na jestvine. Po umazanih prstih, litch itd. in po jestvinih pridejo te kadi v prebavilne organe zdravega in povzročajo tako obolenje. Po zraku se bolezen ne prenaša. Vsaka nerednost v prebavilnih organih pospešuje okužbo. Da se ubranimo grize, pazimo na sledeče: 1. Vajamo se vseh težkih prebavnih jedi, predvsem onih, ki so morda onesažene; ne uživamo neopuljenega sadja, ne kumar, ne solate. Ne pijmo surovega mleka. V obče uživamo le kuhane jedi. 2. Na straniščih paziti je na največjo snago; po možnosti uporabljati je le domače stranišče. 3. Osnajmo si roke po vsaki uporabi stranišča in pred vsakim kosilom oziroma južino. 4. Pri sumljivih znakih (bolečine v trebuhu, bljuvanje, driska) povprašati je takoj zdravnika.

Prireditve.

Slušatelj medicine v Pragi, ki so že zapustili Prago, sporočajo, da je 17. julija razglasil dekanat o pravici vpisa med drugimi tole: Pravico vpisa imajo: 1. slusatelji iz kr. SHS, 2. slusatelji izgubo najmanj 6 semestrov, 3. slusatelji vpisani po prevratu, ki dokažejo izgubo dveh let med maturo in vpisom na fakulteti. Kdor je imel vpisan lanjski počitniški semester, more vpisati letošnjega, ako a) je položil I. rigoroz in b) dokaže izgubo najmanj 5 semestrov.

SPORT IN TURISTIKA.

Izd nogometne tekme »Wiener Sportklub«-»Hilija« z dne 20. t. m. je 7 : 0 v prid »Wiener Sportklubu«. Kombinacija igre moštva »Hilija« je bila nedostopna, dočim je bila pri moštvu »Wiener Sportklubu« vzorna. Udeležba občinstva prav dobra.

Opozariamo na oglas elektrotehničnega zavoda Mihelčič in Janežič.

Trpite na revmatizmu in elitičnih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim Elza-fluidom, je takorekoč dobrodejno! 6 dvovalnih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Rabite malo odvajalno sredstvo? Fellerjeve prave »Elza-kroglice« izvršujejo svojo dolžnost! 5 skatlice 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. — Zelodec okrepiljoča tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a naiceneje Eugen V. Feller, Stubica donia, Elzatrž št. 252 (Hrvatoko). —E— 930

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vrhovec.

Anončni zavod Dr. Beseljak,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5
priporoča

sledeče tvrdke in podjetja:
v Ljubljani:

Arhitekt in stavbeno podjetje
Viljem Treo
Gospodarska cesta 10.

Prodaja in popravila pis. strojev
The Rex Co.
Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti
"Svetla"
Mestni trg 25.

Fotograf
Veličan Bešter
Aleksandrova cesta 5.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija
Alojzij Goršič
Sp. Šiška, Kavškova c. 224.

Oblast. konces. zavod za pokončevanje
miši in mrčesa
Miroslav Zor
Kolodvorska ulica št. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, autogaraža
J Gorec
Gospodarska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek
Schwab & Bizjak
Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine
Odon Koutny
Kolodvorska ulica 37.

Stavb. in pohištveni pleskar in ličar
Josip Jug
Rimska cesta št. 16.

Raznoročevalne aparate Opalographie in
potrebščine k istim dobavi
The Rex Co.
Selenburgova ul. 7.

Špedicija
F. & A. Uher
Selenburgova ulica 4.

Beton, železobeton in vodne zgradbe
Inž. dr. Miroslav Kasal
Hilšerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje
Tavčar & Svetina
Gospodarska cesta 6.

Export čevljev
Aleksander Oblat
Sv. Petra c št. 16.

Krojaška delavnica
Krekov trg št. 10 v hiši Impex.

V Mariboru:
Nakup in prodaja posestev
H. Havlik nasl. J. Simčič
Gregorčičeva ulica 6.

Sprejme se več mizarских pomočnikov;

nastop takoj, plača po dogovoru.
M. POLIČAR, splošno mizarstvo
s strojnimi obratom. Bled-Mlino.

Dvokolesa.

nova z dobro pnevmatikom
po K 2500.—.
Plašči in zračne cevi po
znižani ceni.

F. RATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte
v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder
"Skaboform". Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna
zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri "Zlatem jellenu" IV.,
--- Marijin trg. ---

Eterično jellino olje rektif. in **Jellin - Ekstrakt** priporočam
lekarnam,
drogerijam, zdraviliščam itd.

Malinov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim,
ki razpolagajo z sladkorjem.

Sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno
razpoložljive za Sodavičarje.

Srečko Potnik, Ljubljana,
S. omšková ulica 27. 209

ZLATOROG MILO

najboljše in najcenejše
se povsod dobi.

Izdeluje kristalno sodo, Prva mariborska to-
sveče in toaletno milo. varna mila Maribor.

Proda se posestvo

ležeče v bližini postaje Dobropolje na Dolenjskem, obstoječe
iz skoro popolnoma nove hiše, ki obstoji iz pet sob, dveh kleti
in pritliklin, vrta in dveh njiv po zelo ugodni ceni. Posestvo je
zelo prikladno za kakega penzionista ali manjšega obrtnika.

Od istega posestva se prodasta tudi **dve lahki kočiji**,
ki sta skoro popolnoma novi.

Nadaljnja pojasnila daje iz prijaznosti Anton Gros, po-
sestnik na Krki pri Stični.

Napravo električnih central, napeljava luči, telefonov in zvonil
ter vsa popravila te stroke izvršuje točno in vestno tvrdka

Mihelčič in Janežič,
elektrotehnični zavod
v Ljubljani Hrenova ulica št. 18.

Gonilne jermene

nudi

DRAVA

lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

Oblačilno blago
do 50% ceneje.

Manufakturna trgovina
JOS. STOPAR
Ljubljana,
Dunajska cesta št. 5.

Velika zaloga:
hlačevine,
modrotilska,
zefirja,
klofa,
razre podloge,
štofov,
sukanca
i. dr.

Kupi se majhna parcela

v velikosti 150 do 300 m². Po-
nudbe na Anončni zavod Draga
Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo
nabrežje št. 5.

Katera cenjenih dam želi imeti
hitro, ceno in lepo izdelane

lasne kite

naj pošlje svoje izčesane lase
ALBINU SINKOVEC,
brivec in lasničar

Vič pri Ljubljani.

Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da
se vedno
dela s prist-
nim blagom.
Izvršitev
točna.
Zmerne cene
za vsa izvršena dela
jamčim dve leti.

Najnovejše!

Kakšne neposredne
- davke imamo in -
kako jih plačujemo?

Naš komplicirani davčni sistem prak-
tično pojasnjuje ta nova knjiga, ki
bo vsakomur potrebna, ki ima
opravka z davkarji. Zlasti bo iz-
vrstno služila zadrugam, denarnim
zavodom in tudi posameznikom.

Cena posameznemu izvodu K 5.50.

Naroča se pri založništvu:

Zveza delavskih zadrug v Mariboru.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

204

Graver
A. Černe
Dvorni trg 1.

Žarnice
"Svetla"
Mestni trg št. 25.

Iščemo **Raznašalko** za vodmat in
Zeleno jamo.
Uprava "NAPREJA".

Marija Tičar,
= Ljubljana =
Selenburgova ulica.

Tovarniška zaloga
= papirja =
:: in razglednic ::

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje

na Bregu pri Ptuj

je pričela z izdelovanjem torbic
in drugega galanterijskega bla-
ga iz najfinejšega usnja. V za-
logi ima tudi prvovrstne ga-
maše lastnega izdelka. Naročila
se izvršujejo po najnižjih cenah.

Ljubljanska kreditna banka

— Brzojavni naslov: Banka. — **v Ljubljani.** — Telefon št. 261. —

Podružnice: v Spilku, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in
Borovljah ter bančna ekspozitura v Ptuj.

— Delniška glavica —
K 30.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond i okroglo
K 20.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— vsakovrstne kredite. —